

سخنگوی دولت ایران گفته عده‌ای شرایط اقتصاد بحران‌زده ایران در قبل از کرونا را در نظر نمی‌گیرند؛ تلفیق تحریم و کرونا برای ایران سخت‌تر است.

در صورت تعطیلی درازمدت و عدم مداخله در سیاست‌ها؛

علی ربیعی، دستیار ارتباطات اجتماعی رئیس‌جمهور ایران و سخنگوی دولت در یادداشت هفتگی‌اش در روزنامه ایران نوشت:

«در استراتژی دولت در دوره شیوع کرونا، حفظ سلامت و جان مردم در اصل قرار گرفته و همراه با آن بر تأمین مایحتاج زندگی روزمره و معیشت در چارچوب سلامت بنا نهاده شده است. این استراتژی در جلسات هیأت دولت و ستاد ملی مقابله با کرونا بارها مورد تأکید قرار گرفته که در جلسات سخنگویی دولت به آن پرداخته‌ام و تصمیمات ایزولاسیون بیماران و طرح فاصله‌گذاری فیزیکی و در ادامه فاصله‌گذاری هوشمند فیزیکی نتیجه این استراتژی است. بازگشت کار جامعه با رعایت پروتکل‌های بهداشتی با این شرط که هرگاه میان سلامت و کار مردم تعارضی ایجاد شود به نفع سلامت حل خواهد شد. این روح و جان مایه بحث‌های ستاد کرونا و کارگروه‌های آن بود که به صورت طرح فاصله‌گذاری هوشمند مطرح و ابعاد جدیدتر آن اعلام خواهد شد.»

این یادداشت از منظر نویسنده برای تبیین چنین سیاستی نگاشته شده است - در این مقاله قصد ندارم به دو مناقشه به هم پیوسته سال‌های اخیر از سیاسیون مخالف دولت در داخل و رسانه‌های خارج که این روزها تعارض بین جان و نان را با متهم کردن دولت علیه جان راه انداخته‌اند بپردازم. بدون درک صحیح از اوضاع و احوال و دمیدن در دوگانه‌های کاذب بیشتر مردم را دچار نگرانی و سردرگمی می‌کند. پاسخ همه اینها باشد برای پس از کرونا. برای رهایی از کرونا امروز بیش از هرچیز نیاز به آرامش در جامعه داریم. - در این یادداشت سعی کرده‌ام به برخی از آمار و ارقامی بپردازم که نشان می‌دهد چرا باید با استراتژی سلامت‌محور به سمت فاصله‌گذاری هوشمند حرکت کنیم زیرا در غیر این صورت در میان مدت، توانی در اقتصاد تحریم‌زده برای حتی حفظ سیاست‌های سلامت‌محور باقی نخواهد ماند.

حفظ سیاست سلامت‌محور نیازمند پایه‌های قوی اقتصادی علاوه بر بحث بهداشت و سلامت و حفظ زندگی چند دهک است که بر اثر بیکاری و کاهش درآمد اجتناب‌ناپذیر دچار بحران می‌شوند. گرچه اقتصاد ایران هم همچون همه کشورهای جهان به ناچار کرونایی شده و قبل از آن البته ویروس تحریم بر جانش افتاده بود اما نمی‌توان از تأثیر شیوع کرونا بر اقتصاد ایران که گفته شده رشد اقتصادی جهان را سال ۲۰۲۰ به میزان ۱.۲ تا ۱.۵ درصد کاهش خواهد داد بر حذر ماند. طبق برآورد سازمان بین‌المللی کار (ILO) شیوع کرونا حدود ۲.۷ میلیارد نفر از نیروی کار در جهان را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ ضمن آن که کاهش ساعات کاری ۱۹۵ میلیون نفر سبب افت درآمد و فقر می‌شود. شوک اقتصادی ناشی از شیوع کرونا بخش خدمات را بیشتر از کشاورزی و صنعت درگیر می‌کند و چون بخش خدمات ظرفیت اشتغال غیررسمی بالایی دارد، به کاهش رفاه و افزایش فقر بیشتری منجر خواهد شد؛ ۳۸ درصد شاغلین جهان در بخش‌های خدماتی فعالیت می‌کنند و نیمی از آنها در بخش غیررسمی هستند؛ البته کشورهای آسیای شرقی، هند، پاکستان، ویتنام و به دلیل سهم بالاتر اشتغال غیررسمی در معرض آسیب بیشتری هستند. پیش‌بینی سازمان بین‌المللی کار این است که ادامه تعطیلی کرونایی به گسترش فقر در جهان می‌انجامد و ۸۰ درصد بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط را دچار بیشترین آسیب می‌کند. تا اینجا کار پیش‌بینی می‌شود کرونا اقتصادهای بزرگ جهان مانند آمریکا را ۲ تا ۸.۴ درصد کاهش رشد مواجه کند؛ چین کاهش رشد تا ۶.۲ درصدی را تجربه می‌کند. به

همین دلیل کشورها به ارائه بسته‌های حمایتی روی آورده‌اند که بیشترین حجم آن اختصاص به تأمین نیازهای بهداشتی و سلامت (۱۹ درصد) و جبران بیکاری (۱۸ درصد) دارد.

به گزارش اسپادانا خبر، ربیعی در ادامه آورده است:

این وضعیت در اقتصاد ایران که سال ۹۸ رشد اقتصادی نزدیک به صفر را تجربه کرده، وضعیت سخت‌تری ایجاد خواهد کرد. در حال حاضر نزدیک به ۳.۳ میلیون نفر از شاغلین رسمی کشور به طور مستقیم در معرض آسیب قرار گرفته‌اند. بیش از ۱.۵ میلیون کارگاه رسمی و غیررسمی دچار توقف فعالیت شدند. ۴ میلیون شاغل غیررسمی در کشور در معرض توقف یا کاهش فعالیت کاهش دستمزد و اخراج هستند. بیش از ۱۲ میلیون کارگر در بخش خدمات مشغول به کارند و آثار اولیه بیکاری در ۱۰ رسته‌ای که بلافاصله با شیوع بیماری دچار تعطیلی شدند هوداست. در ۳ ماه اول کاهش ۰.۴ درصدی رشد اقتصادی اتفاق می‌افتد؛ در صورت تداوم، آثار ثانویه آن می‌تواند میزان بیکاری را به طور فزاینده‌ای افزایش دهد. مطالعات نشان می‌دهد ایجاد اشتغال جدید در صنوف تولیدی کوچک و کارخانه‌های مقیاس پایین حداقل تا دو سال پس از تعطیلی امکان‌پذیر نیست.

عملاً طبق آمارهای وزارت کار در صورت تعطیلی درازمدت و عدم مداخله در سیاست‌های بازار کار میزان بیکارشدگان به بیش از ۴ میلیون نفر خواهد رسید. این ۴ میلیون نفر شامل ۳.۳ میلیون شغل بیمه شده و حدود ۷۰۰ هزار شغل غیررسمی است که برای جبران دستمزد آنها با حداکثر ۲ میلیون تومان در ماه برای ۳ ماه، به ۲۴ هزار میلیارد تومان اعتبار برای پرداخت نیاز خواهد بود. ایجاد اشتغال جدید در کشور در صنایع سرمایه‌بر و کاربر به طور متوسط بیش از ۵۰۰ میلیون تومان و در بخش خدمات بیش از ۱۵۰ میلیون تومان هزینه نیاز خواهد داشت.

نباید از یاد ببریم که ما دچار اقتصاد تحریم‌زده نیز بوده‌ایم. در صورتی که دولت یازدهم در دوره قبل از تحریم‌ها کارنامه مناسبی در رشد اقتصادی، کنترل تورم و ایجاد اشتغال داشت اما با مبتلا شدن اقتصاد کشور به ویروس تحریم‌ها افزایش نرخ بیکاری تحصیلکرده‌ها و جوانان دانش‌آموخته و اشتغال ناقص به خوبی نمایان شده است.

در اثر تحریم‌ها تولید ناخالص داخلی افت‌وخیز قابل ملاحظه‌ای تجربه کرده؛ چنان که در سال ۹۷، حدود ۲.۲ درصد کاهش داشته است. حتی تولید ناخالص داخلی سرانه در سال ۹۷ نسبت به سال پایه افت ۵.۶ درصدی را نشان می‌دهد. مصرف بخش خصوصی در سال ۹۸، ۸.۸ درصد کاهش یافته است. متوسط رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نیز در سال ۹۸ نسبت به سال قبل بیش از ۲ درصد کاهش نشان می‌دهد. در دوره تحریم روزه‌های صادرات نفتی و غیرنفتی ایران روز به روز تنگ‌تر شده و هر منفذی برای تأمین ارز و صادرات را می‌بندند.

متأسفانه عده‌ای شرایط اقتصاد بحران‌زده ایران در دوران تحریم قبل از کرونا را در نظر نمی‌گیرند. آثار بیکاری درازمدت و عدم امکان جبران مالی حتی در اقتصادهای توسعه‌یافته و پویا هم پس از شیوع کرونا بسیار جدی است و بعضاً کسی هم پاسخگوی آن نیست. در آمریکا تا اینجای کار بیش از ۱۶ میلیون شغل از دست رفته است و نرخ بیکاری از حالت اشتغال کامل به نرخ بیکاری ۱۵ درصد رسیده است. فدرال رزرو پیش‌بینی کرده است ۴۷ میلیون شغل در این کشور از دست رفته و نرخ بیکاری به ۳۲ درصد برسد. این امر نشان می‌دهد که با تلفیق عوارض تحریم و شیوع کرونا شرایط برای ایران چقدر سخت‌تر است.

آخرین نظرسنجی اسپادانا درباره تاب‌آوری اقتصادی خانواده‌ها در تهران نشان می‌دهد که ۳۴ درصد در پاسخ به این سؤال که اگر به خاطر کرونا تعطیلی شهر ادامه پیدا کند، تا چه زمانی از نظر اقتصادی مشکلی نخواهید داشت، پاسخ داده‌اند «همین الان هم نمی‌توانم». ۳۵ درصد پاسخ داده‌اند یکی، دوماه. ۹ درصد، سه یا چهار ماه و ۲۲ درصد گفته‌اند پنج‌ماه و بیشتر. ۷۸ درصد که اتفاقاً اقبال اجتماعی بی‌صدا و کم‌صدا محسوب می‌شوند در وضعیتی نگران‌کننده برای بقای زندگی به سر می‌برند. برای انتخاب استراتژی جلوگیری از مرگ ناشی از کرونا و در کنار آن حفظ زندگی بدون آسیب به سلامت، توجه به واقعیات اقتصاد تحریم‌شده و حالا کرونازده برای اتخاذ سیاست‌های اجتماعی و اقتصادی اجتناب‌ناپذیر است. حتی برخی همسایگان ما رسماً اعلام کرده‌اند میزان مرگ و میر ناشی از فقر در اثر سیاست‌های محدودکننده اقتصادی قابل مقایسه با کرونا خواهد بود.

دولت ایران از روز اول سیاستی اخلاقی، انسانی و در راستای حفظ جان مردم اتخاذ کرده است. هیچ الگوی مشترکی در دنیا در این زمینه وجود نداشته است. همانند خود ویروس کرونا که با یک ناشناختگی آزردهنده همراه است، آثار و تبعات کرونا نیز شوک‌وار در جهان وارد شده است. بنابراین ما نیازمند الگویی متناسب با فرهنگ، جامعه، اقتصاد و نظام سلامت در ایران بودیم. به نظر می‌رسد سیاست‌های اتخاذ شده در ایران از جهت حفظ سلامت و جان مردم نسبت به سیاست‌های جاری در جهان در مجموع کاستی نداشته است. متأسفانه در قضاوت‌های صورت‌گرفته در کشورمان معمولاً یک سیاست خاص در یک کشور را برجسته کرده و به مقایسه می‌گیرند اما مجموع اقدامات از جنبه کنترل بیماری و عملکرد نظام بهداشتی و سلامت چنانچه مقایسه شود نتایج قابل قبولی به دست آمده است. معتقدم ما در عملکرد نظام سلامت و بهداشت جزو موفق‌ترین کشورها بوده‌ایم و این را علاوه بر زیرساخت‌های طرح تحول سلامت بیشتر ناشی از دانش مناسب در میان پزشکان و فداکاری در کادر پزشکی می‌دانم؛ در حالی که در برخی کشورها کادر پزشکی را با نهبان و تهدید به اخراج در بیمارستان‌ها حفظ می‌کردند اما ما با بازگشت داوطلبانه پزشکان و پرستاران بازنشسته و افراد فعال در نهادهای مدنی در محیط‌های درمانی مواجه بوده‌ایم و اتفاقاً به رغم اشکال دیگری که برای اعلام بموقع همه دنیا با آن مواجه بوده، در ایران دولت به محض اطلاع از ورود کرونا صادقانه دو روز مانده به انتخابات به رغم همه شائبه‌های سیاسی آن را اعلام کرد و مخالفان دولت را متهم به کرونا‌ی بنفش نیز کردند. سیاست‌های فاصله‌گذاری به سرعت اجرا شدند. ابتدا مدارس و دانشگاه‌ها تعطیل شدند، بیشترین مراکز تجمع حتی مراکز مذهبی که تصور آن نمی‌رفت تعطیل شدند. نظام تولید به سرعت تمرکز خود را بر تولید ماسک، مواد ضدعفونی‌کننده و مایحتاج غذایی جامعه قرار داد و کارخانه‌های مواد غذایی سه شیفت کار شدند.

مردم همراهی کردند و آمار سفرهای نوروزی کاهش یافت. امروز بررسی‌ها نشان می‌دهد اغلب آن سفرها - هر چند می‌توانست صورت نگیرد - به شهرهای زادگاهی بود تا تفریحی. آخرین آمار وزارت بهداشت که در جلسه چهارشنبه گذشته هیات دولت ارائه شد نشان می‌دهد در مجموع روند مبتلایان شدید به کرونا و مرگ‌ومیر ناشی از آن با شیب کند رو به نزول است و در ۵ استان در حالت ثابت قرار دارد. در ادامه از یک سو کنترل ابتلا و جریان حرکت مبتلایان با استفاده از روش‌های فنی رصد و مراقبت در دستور کار است و از سوی دیگر به فعالان اقتصادی نیز حق انتخاب برای حضور در کسب و کارشان داده می‌شود. این، موفق‌ترین تجربه کشورهای جهان در دوره شیوع کرونا بوده است، که متناسب با ظرفیت‌های موجود در کشور به اجرا درمی‌آید. حفظ جان و تأمین نان برای اجتناب از مرگ و فقر کرونایی رویکرد اصلی دولت است. بنابراین دولت هیچ‌گاه سیاست سلامت‌محور را کنار نگذاشت. هرچند طرح فاصله‌گذاری هوشمند فیزیکی و تعادل میان سلامت و اقتصاد وقتی جواب خواهد داد که سرمایه اجتماعی در بالاترین سطح خود باشد. ما باید به یک جهش در تولید سرمایه اجتماعی نیز برسیم. در صورت افزایش اعتماد میان مردم و حاکمیت و ایجاد تعادل میان سلامت و اقتصاد، ایران می‌تواند مدلی منحصر به فرد در میان الگوهای کره جنوبی و چین و اروپا و... به دنیا عرضه کند.»

برچسب‌ها: [سلامت](#) [1]

[دولت](#) [2]

[تحریم](#) [3]

[بیکاری](#) [4]